

Inhoudsopgave:

Inleidend

Hoofdstuk 1 de organisatie

- 1.1 Verzelfstandigd
- 1.2 Doelstelling
- 1.3 Organisatiestructuur
- 1.4 Positie van het Rotterdams Milieucentrum
- 1.5 Rotterdamse groepen
- 1.6 Personeel

Hoofdstuk 2 activiteiten 2003 – 2004

2.1 Directe groepenondersteuning

- 2.1.1 Inleidend
- 2.1.2 Vademecum
- 2.1.3 Groepensubsidies
- 2.1.4 Internet
- 2.1.5 De Groene Agenda
- 2.1.6 Rotterdamse Milieucourant

2.2 Thema gerichte groepenondersteuning

- 2.2.1 Ieders lucht
- 2.2.2 Ieders land
- 2.2.3 Schieveen
- 2.2.4 Groene conferentie
- 2.2.5 Natuurlijk, bouwen!
- 2.2.6 Groenpunt
- 2.2.7 Wandelpaden
- 2.2.8 MilieuDivers
- 2.2.9 Kleine activiteiten
- Peukenplaag
- Studio Hergebruik
- Actie behoud educatieve tuinen
- Directe bewonersondersteuning
- Waterschapsverkiezingen

3. Landelijk(e) overleg en - netwerken

Inleidend

Na 11 jaar onderdeel te zijn geweest van de Zuid Hollandse Milieufederatie wordt het Rotterdams Milieucentrum op 19 juni 2003 zelfstandig. Het milieucentrum verhuist vanuit het pand van de Milieufederatie aan het G.W. Burgerplein naar haar nieuwe kantoor aan de Coolsingel, hartje stad, recht tegenover het Rotterdamse stadhuis.

De nieuwe directeur: Emile van Rinsum gaat op 15 januari 2003 aan de slag als 'kwartiermeester'. In de periode van januari tot en met juni werkt hij samen met de medewerkers Omar Garcia Garcia en Richard Simek en het voorlopige bestuur aan de vervolmaking van de verzelfstandiging. Een proces dat al in 2000 van start gaat.

Hoofdstuk 1 de organisatie

1.1 Verzelfstandigd

De Milieufederatie bood tot juni 2003 met haar project 'milieucentrum' ruim 11 jaar lang specifieke ondersteuning aan de Rotterdamse natuur – en milieugroepen. Het doel van deze activiteit is gericht op het versterken van de Rotterdamse Milieubeweging door ondersteuning, coördinatie en het oprichten van lokale groepen.

De milieufederatie besloot tot de verzelfstandiging van het project 'Milieucentrum Rotterdam' omdat haar andere activiteiten primair gericht zijn op beleidsbeïnvloeding op regionaal, provinciaal en landelijk niveau. De federatie heeft ook geen organisatorische binding met de andere centra of gelijksoortige organisaties in de provincie zoals het Haagse milieucentrum. Het bestuur van de Zuid Hollandse Milieufederatie besluit eind 2000 de activiteit 'Milieucentrum Rotterdam' te stoppen. Omdat het project een belangrijke rol vervult voor de natuur – en milieugroeperingen in Rotterdam wordt besloten het project te verzelfstandigen.

Een andere belangrijke reden was dat bij een zelfstandig milieucentrum de Rotterdamse achterban een grotere betrokkenheid bij het Milieucentrum zou kunnen hebben. Groepen kunnen directer betrokken worden bij het bepalen van het beleid van het Milieucentrum en meer verantwoordelijkheid nemen voor het beleid van hun centrum. Het milieucentrum kan zich als zelfstandige organisatie meer profileren vanuit een eigen identiteit en samen met de Rotterdamse groepen haar eigen beleid bepalen.

Ook kunnen externen, zoals de gemeente Rotterdam zich direct richten tot het Milieucentrum en ontstaat er een duidelijk aanspreekpunt voor Rotterdamse natuur – en milieuzaken. De prioriteitsstelling bij het zelfstandige Milieucentrum kan anders komen te liggen dan toen het nog onderdeel was van de Zuid-Hollandse Milieufederatie die haar afwegingen immers op regionaal – en provinciaal niveau maakt.

Voor het zelfstandige Rotterdamse milieucentrum zal echter het belang van inwoners van Rotterdam en de mening van de lokale natuur – en milieugroepen richtinggevend zijn.

1.2 Doelstelling

De stichting Rotterdams Milieucentrum heeft tot doel:

Het stimuleren van en het streven naar een duurzame samenleving waarin recht wordt gedaan aan de belangrijke betekenis van natuur en milieu en het bevorderen van een goede leefomgeving in en in de omgeving van Rotterdam.

De stichting tracht deze doelen te bereiken door:

Het verlenen van inhoudelijke en organisatorische ondersteuning aan groepen en organisaties die zich inzetten voor en/of een bijdrage leveren aan een natuurbewuste, milieubewuste en duurzame samenleving en die een goede en duurzame leefomgeving nastreven in en in de omgeving van Rotterdam;

Het initiëren, opzetten en (doen) uitvoeren, coördineren en/of begeleiden van één of meer projecten en één of meer acties, evenementen en activiteiten die aan het bereiken van de doelstelling van de stichting een bijdrage kunnen bieden;

Het geven van voorlichting, het verstrekken van informatie zowel aan een breed publiek als aan specifieke doelgroepen;

Het geven van advies aan specifieke doelgroepen, (gemeentelijke) overheden en individuen;

Het leggen en onderhouden van contacten en samenwerken met derden (waaronder overheden en semi-overheden) indien en voor zover dat voor de stichting zinvol kan zijn en een bijdrage kan leveren aan het bereiken van de doelstelling van de stichting;

1.3 Organisatiestructuur

Het bestuur is het hoogste orgaan van de stichting.

Het bestuur wordt bijgestaan door de deelnemersraad. Deze raad is samengesteld uit vertegenwoordigers van Rotterdamse natuur – en milieugroepen en kan conform de statuten van de stichting een aantal bestuursleden voordragen en het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies voorzien. Het bestuur kiest uit haar midden een dagelijks bestuur bestaande uit de voorzitter, secretaris en penningmeester. Dit driemanschap is verantwoordelijk voor het dagelijkse bestuur van de stichting en het dagelijkse reilen en zeilen. Een aantal bevoegdheden aangaande het dagelijkse bestuur zijn overgedragen aan de directeur.

De uitvoering is in handen van de directeur (32 uur) en 1 bureaumedewerker (ID – baan 36 uur).

1.4 Positie van het Rotterdams Milieucentrum

Het zelfstandige Rotterdams Milieucentrum is een ondersteunende en faciliterende organisatie voor Rotterdamse natuur – en milieuorganisaties en zet hen aan tot samenwerking, overleg, kennisuitwisseling en –overdracht. Het centrum biedt Rotterdamse natuur– en milieugroepen financiële en organisatorische middelen aan om hun werk zo optimaal mogelijk te kunnen doen. Het Milieucentrum is een van de (gemeentelijke)overheid onafhankelijke en een voor groepen laagdrempelige en toegankelijke organisatie. Het centrum kan, als organisator van de samenwerking en daarmee van gezamenlijke standpunten de woordvoerder zijn namens de natuur– en milieuorganisaties of namens hen optreden in overlegsituaties met ‘externen’. Daarnaast vervult het Rotterdams Milieucentrum een publieksfunctie en draagt haar streven naar een natuur- en milieuvriendelijk en duurzaam Rotterdam uit aan een breed publiek middels publicaties, activiteiten en evenementen.

1.5 Rotterdamse groepen

De ‘Rotterdamse groepen’ die tot de achterban van het Rotterdams Milieucentrum kunnen worden gerekend zijn een bonte verzameling van organisaties waarin duizenden Rotterdammers actief zijn.

Organisaties die zich manifesteren op het gebied van natuurbehoud, milieuthema's, duurzaam bouwen, ecologisch tuinieren, directe milieubelangbehartiging op wijk – , deelgemeente - of stadsniveau maar ook lokale afdelingen van landelijke natuur– en milieuroorganisaties en kleinschalige op de wijk gerichte natuur – of ecoteams. De achterban is dus een breed geschakeerde groep die zich met een breed spectrum aan onderwerpen bezighoudt.

De Rotterdamse Natuur – en milieugroepen die tot de doelstelling behoren van het Rotterdams Milieucentrum zijn:

1. Platform Leefmilieu op en rond de Maasboulevard (PLM)
2. Rotterdamse Bond van Volkstuinders
3. Greenpeace afdeling Rijnmond
4. Werkgroep Gehavend Rotterdam
4. Fietzersbond, afdeling Rotterdam
5. VTM milieucommunicatie Rijnmond (Vereniging tegen milieubederf)
6. Werkgroep Kerk en Milieu
7. Vereniging voor Natuur en Milieueducatie (IVN) afdeling Rijnmond
8. NIVON federatie Rotterdam
9. Stichting Vogelklas Karel Schot
10. NJN afdeling Rotterdam 'Clausillia'
11. KNNV Rotterdam
12. Egelopvang Odilia Rotterdam
13. Werkgroep Eschpolder
14. Stichting 'The Sustainable Journey'
15. De Rotterdamse Duurzaamheidsclub
16. Vereniging Milieudefensie Rotterdam
17. Moeras IJscubstraat
18. Ambrosius Gilde Rotterdam
19. Wijknatuurteam Provenier
20. Werkgroep buitenruimte van de stichting Boulevard
21. Wereld Natuur Fonds, Rotterdam
22. Stichting de Bomenridders
23. Stichting Natuurlijk Zuiderpark
24. Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam
25. De Groene Tornado Hillesluis
26. Vereniging Natuur - en Milieubescherming Noordrand (VNMN)
27. Stichting Centraal Comité Anti Bulderbaan
28. Stichting Zweth Kandelaar Front
29. Vereniging Bewonersgroep Tegen Vliegtuigoverlast
30. Vereniging behoud van Park Zestienhoven
31. Comité behoud Schiebroekse Park
32. Weidevogelgroep Schieveen
33. Stichting Gezond Overschie
34. Wijknatuurteam Prins Alexander
35. Wijktuinorganisatie Ommoord
36. Stichting Platform Achternesse
37. Stichting Arboretum Trompenburg
38. Stichting OWAZE
39. Aktiegroep Het Oude Westen
40. 2012 Architecten/stichting Recyclicity
41. Wijkorgaan Stadsdriehoek, wijknatuurteam
42. Bewonersorganisatie Cool, wijknatuurteam
43. PIW Kralingen
44. Stichting Kade
45. Werkgroep wandelpaden, de Groene Zevensprong
46. Het Groenpunt (samenwerkingsverband)
47. Ecoteam Insulinestraat
48. Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik
49. Vogel -, vlinder – en vleermuiswerkgroep Noordrand
50. MilieuDivers werkgroep

1.6 Personeel

In 2003 en 2004 heeft het Milieucentrum een zeer beperkte personeelsbezetting. Milieukundige en groepenbegeleider Omar Garcia Garcia vond medio 2003 een nieuwe baan bij de woonbond. Vanwege de vacaturestop op ID-banen wordt deze medewerker niet vervangen en valt er direct al bij de oprichting van het milieucentrum een gat in de groepenbegeleiding.

Een redelijke tegenvaller voor de doorstartende organisatie die met een vaste kracht van 32 uur en een medewerker in dienst middels de ID – regeling verder moet.

Hoofdstuk 2: activiteiten 2003 – 2004

Als 'kwartiermakers' kregen de drie medewerkers van het Rotterdamse Milieucentrum begin 2003 vele organisatorische zaken te regelen. Huisvesting, telefoonaansluitingen, website, huisstijl, briefpapier, kantoorinrichting, de organisatie van een eerste deelnemersraad en de officiële opening op 19 juni 2003. Aan de opening werd ook een inhoudelijk deel gekoppeld: 'Ieders Lucht' vergde begin 2003 ook aardig wat inhoudelijke voorbereiding.

De opening van het milieucentrum wordt 19 juni verricht door de wethouder buitenruimte Lucas Bolsius middels het doorzagen van een flinke boomstam.

De drie medewerkers kregen dus enige bergen te verzetten...

Intussen komt ook het reguliere werk weer op gang. De enigszins verwaarloosde relaties met achterbangroepen worden langzaam hersteld. Het milieucentrum is immers geruime tijd 'uit de lucht' geweest door het vertrek van coordinator Niek de Knecht begin 2002. De verstrekking van werkgelden en projectsubsidies, de ondersteuning van aangesloten groepen komt tussen de verhuisdozen door weer op gang. Ook de Groene Agenda, een Milieucourant, het reageren op diverse actuele ontwikkelingen zoals op de plannen voor de Noordrand, het Zuiderpark, het Regionale verkeer- en vervoersplan zijn zaken die worden opgepakt.

In dit hoofdstuk de activiteiten die het Rotterdams Milieucentrum in vanaf haar oprichting in juni 2003 ontwikkelt heeft. De activiteiten zijn op te splitsen in directe - en thematische groepenondersteuning.

2.1.1 Directe groepenondersteuning

Ondersteuning van groepen wordt door het kleine personeelsbestand van het centrum erg beperkt en noodgedwongen 'collectiever' gemaakt.

Het Milieucentrum reikt ondersteuning aan middels themabijeenkomsten, excursies, discussiefora en workshops maar houdt ook digitale post en nieuwsbrieven zijn een belangrijk hulpmiddel bij de ondersteuning. Het milieucentrum geeft in 2003 en 2004 een aantal knipselkranten uit, in het najaar van 2003 de digitale Rotterdamse milieucourant. Eind 2004 komt de eerste 'groepenNIEUWSbrief' uit, met praktische informatie voor groepen. Bij iedere groepennieuwsbrief zit een 'gast van de nieuwsbrief', een folder of krantje van een van de aangesloten groepen. Ook wordt er gewerkt aan het tot stand brengen van een mini bibliotheek - en documentatiecentrum. Een leestafel met actuele plannen van de gemeente wordt gerealiseerd.

2.1.2 Vademecum

Het complete Vademecum 'natuur & milieu' Rijnmond (700 pagina's) wordt in de loop van 2003 gedigitaliseerd en is nu via de website van het milieucentrum te vinden maar nog niet geheel compleet. Het vademecum is een hulpmiddel voor groepen. Zo kun je elkaar vinden maar ook voor natuur – en milieuzaken belangrijke instanties, diensten en organisaties in de regio en het land.

2.1.3 Groepensubsidies

Groepen kunnen financiële ondersteuning aanvragen via het milieucentrum uit het groepenbudget. Er is een budget voor werkgeld en voor project.

2.1.4 Internet

Het internet is een belangrijk middel van communicatie voor het milieucentrum. De afgelopen twee jaar is veel energie gestoken in het bijhouden van de website. De site van het milieucentrum is in eerste instantie een 'servicesite' voor natuur – en milieugroepen . Er is naast actuele informatie op de site veel informatie te vinden over en van natuur – en milieugroepen. Via de site kan ook het digitale vademecum worden geraadpleegd met volop informatie over natuur – en milieuorganisaties en overheid zowel regionaal als landelijk. Op de site staat ook bestuurlijke informatie zoals milieupunten uit college - en gemeenteraadsvergadering. Ook krantenartikelen die betrekking hebben op natuur en milieu in de regio Rotterdam worden zoveel mogelijk op de site geplaatst. Het accent van de site ligt op de servicefunctie maar het is ook één van de visitekaartjes van het milieucentrum. Een tweede website die door het milieucentrum wordt beheerd is de groene agendawebsite www.groeneagenda.nl.

2.1.5 Groene agenda

De Groene Agenda is een van de visitekaartjes van het Rotterdams milieucentrum. In 2003 en 2004 gaf het Rotterdams milieucentrum 20 edities van deze activiteitenagenda uit en werd er een digitale versie gepresenteerd: www.degroeneagenda.nl. De gedrukte en digitale agenda's zijn beide op een breder publiek gericht en hebben tot doel groene activiteiten en groene- organisaties extra aandacht te geven.

2.1.6 Rotterdamse Milieucourant

In november 2003 geeft het milieucentrum de eerste RMcourant uit. Het blad werd in 2003 en 2004 vier keer verspreid in gedrukte vorm in een oplage van 8.000 stuks en op de achterzijde van de groene agenda (A3 formaat). De courant biedt beperkt plaats aan een aantal korte artikelen. De artikelen gingen bijvoorbeeld over educatieve tuinen in Rotterdam, de waterschapsverkiezingen en luchtkwaliteit. De Milieucourant is gericht op een breder Rotterdams publiek en wil met de artikelen zaken ter discussie stellen en reacties uitlokken.

De RMcourant kent ook een digitale versie. Deze digitale versie wordt in 2003 en 2004 zes keer via de mail verspreid aan gemiddeld 1100 e.mailadressen. Deze courant is gericht op geïnteresseerden in het werk van het milieucentrum: achterbangroepen, politici en beleidsmakers en milieuorganisaties. Artikelen zijn in deze digitale courant ook wat langer en gaan dieper in op de materie. Onderwerpen als de luchtkwaliteit, groenbeleid, natuurwetgeving, riolering, waterberging, waterschapsverkiezingen kwamen aan bod.

2.2 Themagerichte groepenondersteuning

2.2.1 Ieders lucht campagne

De campagne 'Ieders Lucht' gaat donderdag 19 juni 2003 van start met het debat met die titel. Aan het debat nemen deel: Alexander de Roo (toenmalig lid van het Europees Parlement en vice voorzitter van de milieuc commissie), Reind van Doorn (GGD), Frank ter Beek (Zuid Hollandse Milieu-federatie), Lien de Voogd (milieubeleid Gemeentewerken), Lilian van der Horst (bewoonster en lid van het Bewonerspanel stad en milieu), Joop Bosman (Stichting Gezond Overschie) en Leo Hermans (DCMR). Het is een levendig 'openingsdebat' waar eens en te meer duidelijk wordt dat de gezondheid van veel Rotterdammers lijdt onder de slechte luchtkwaliteit en dat de verscherpte Europese normen voor de luchtkwaliteit zullen gaan leiden tot hoge boetes en grote problemen als lokale, regionale en landelijke overheden zich niet aan deze normen zullen houden.

Het milieucentrum blijft de luchtkwaliteit 'in de lucht' houden middels persberichten, artikelen en op 16 juni 2004 met de aanbieding van het 'ongevraagd advies Ieders lucht' aan de raadscommissie economie, haven en milieu. De aanbieding gaat gepaard met enige actie op de trappen van het stadhuis. De actie wordt in samenwerking met de stichting Noordzee georganiseerd die voor dit doel haar 'Zoutbus' naar Rotterdam dirigeert.

Met de actie vraagt de Noordzee en het milieucentrum aandacht aan de politiek voor luchtkwaliteit en verkeer waaronder ook scheepvaart. Resultaat van de aanbieding is een aantal artikelen in de plaatselijke kranten en een item op TV Rijnmond en een hechtere samenwerking tussen stichting de Noordzee en het milieucentrum. Zo manifesteerde Noordzee en het milieucentrum zich tijdens de Wereldhavendagen 2004 op 3, 4 en 5 september gezamenlijk en ontstaat het idee om begin 2005 een Europese conferentie te organiseren in Rotterdam. Op deze 'Greenport conference' staat het thema luchtkwaliteit en scheepvaart prominent op de agenda.

Eind 2004 maken de vier grootstedelijke milieucentra in Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Amsterdam het campagneplan 'Ieders lucht'. Het plan wordt ingediend bij het ministerie van VROM als aanvraag bij de regeling SMOM (regeling subsidies maatschappelijke organisaties milieu). De voorgestelde activiteiten richten zich vooral op de lokale situatie met als doel de luchtkwaliteit hoger op de 'agenda' zetten van de lokale politiek en burgerinitiatieven te ondersteunen.

2.2.3 Ieders land

De ontwikkelingen rond de Noordrand houden de gemoederen flink bezig. Met name de plannen voor de polders Zestienhoven en Schieveen. Een aantal keer komt het platform Noordrand bij elkaar, onderling worden afspraken gemaakt over de te volgen lijn.

Natuurgroepen, bewonersorganisaties en Volkstuinders slaan begin 2003 de handen in elkaar en beginnen met de actie 'Ieders Land'. Een reactie op het Masterplan voor Polder Zestienhoven van wethouder Fysieke infrastructuur Marco Pastors. Het is de bedoeling van Ieders Land middels actieve participatie van bewoners, tuinders en natuurliefhebbers het gemeentelijk beleid te beïnvloeden. Ieders land krijgt daarvoor een subsidie van het ministerie van VROM. Hiermee wordt deskundige en professionele ondersteuning ingehuurd en worden diverse activiteiten bekostigd die het doel hebben de participatie van betrokkenen te vergroten.

In Ieders land speelde het milieucentrum samen met een aantal achterbangroepen zoals het VNMN, de vereniging tot behoud Zestienhovensepark een actieve rol. Het Milieucentrum vertegenwoordigt binnen de stuurgroep Ieders land het platform Noordrand en werkte actief mee aan vele activiteiten. Eén van de hoogtepunten is de 'Iederslanddag' op 17 juni 2003. Hier ontvouwt Ieders land haar zienswijze en haar eigen plan voor de polder aan wethouder Pastors. In het uiteindelijke gemeentelijke masterplan (en bestemmingsplan) wordt wel rekening gehouden met het Iederslandplan. Een aantal ideeën worden overgenomen, zoals: behoud van het IJskeldertje *), behoud van de lintbebouwing aan de Bovendijk, behoud van grote delen van het Zestienhovensepark en er verdwijnen minder volkstuinen dan oorspronkelijk was gepland. Het plan van Ieders land dat wordt gepresenteerd heeft de zelfde kwaliteit en het zelfde aantal woningen en bedrijfsruimten als het masterplan maar een hogere natuurwaarde en behoud alle volkstuinen. Helaas wordt het plan niet integraal overgenomen door de gemeente, zelfs niet als blijkt dat het plan na doorrekening goedkoper uitvalt! Hierdoor verdwijnen er uiteindelijk toch zo'n 200 volkstuinen (waaronder het hele complex Bovendijk) en wordt er een aanslag gedaan op de groene ruimte, met de mogelijkheid dat er in het Zestienhovensepark 'parkvilla's' kunnen worden gebouwd.

Ieders land neemt medio 2004 zitting in de zogenaamde 'Klankbordgroep Polder Zestienhoven' waar met de gemeente kan worden overlegd over de uitwerking van het masterplan. Ieders Land doet in dit overleg verschillende pogingen het plan in 'groene zin' bij te stellen.

*) = IJskeldertje: Een speerpunt van het milieucentrum was het behoud van het IJskeldertje, een prachtig stukje stadsnatuur aan de rand van de polder Laag Zestienhoven. Het milieucentrum bereidde een 'burgerinitiatief' voor met het doel: behoud van het IJskeldertje. Deze actie behoeft echter geen vervolg want in september 2003 leidde een motie van de PvdA in de gemeenteraad ertoe dat gemeenteraad het IJskeldertje besloot onaangetast te laten.

2.2.4 Schieveen

Ook de toekomstige inrichting van de polder Schieveen speelde de afgelopen twee jaar volop. Het bedrijventerrein en de 'natte natuur' die in de polder ten noorden van Rotterdam gepland zijn lokt in het platform Noordrand de nodige discussies uit. Provinciale - en landelijke natuurorganisaties georganiseerd in het samenwerkingsverband Consept nemen een gezamenlijke stellingname in. Het standpunt van een aantal lokale natuur, bewonersgroeperingen en milieudefensie wijkt hierin af. Laatst genoemde organisaties hebben bezwaar tegen het plan voor het bedrijventerrein en/of de 'natte natuur' in de polder. Consept (waarin organisaties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap, de Zuid Hollandse Milieufederatie, het IVN zijn vertegenwoordigd) accepteert het bedrijventerrein op de 'ene helft' van de polder als 'ruilmiddel' voor de realisatie van een natuurgebied op de 'andere helft' in een uit de kluiten gewassen 'rood voor groen' constructie. Met deze controversie wordt het nieuwe milieucentrum volop geconfronteerd.

In een poging de discussie op gang te zetten organiseert het milieucentrum 8 maart 2003 als een van haar eerste activiteiten de 'fietsconferentie'. Een fietstocht met uitleg door de polders Schieveen en Zestienhoven, eindigend met een lunch in de kantine van Volkstuincomplex Zestienhoven. Zo'n 250 mensen fietsten en praten mee, waaronder ook een aantal (deel)raadsleden en provinciale statenleden. Onderweg is volop uitleg van natuurbeschermers, volkstuinders en bewoners.

De discussie over de polder Schieveen krijgt eind 2004 nog een extra dimensie als de Zuid Hollands Milieufederatie met het onderzoeksrapport van Bureau Buiten in de openbaarheid komt. De onderzoekers komen tot de conclusie dat het aantal geplande hectaren voor bedrijfsterreinen in de regio wordt overschat. Dit werpt weer een andere kijk op het geplande bedrijfsterrein Schieveen. Is het aantal hectaren wel nodig? Eind 2004 maken de milieufederatie en het milieucentrum afspraken om binnen de gemeentegrenzen van Rotterdam op zoek te gaan naar alternatieve locaties onder de naam 'operatie stofkam'. Met deze zoektocht naar ruimte willen beide organisaties aantonen dat het aantal hectaren bedrijfshuisvesting die nu in de groene ruimte gepland staat wellicht ook op bestaande industrie - en bedrijfsterreinen kan worden gebouwd.

2.2.5 Natuurlijk, bouwen!

Samen met de stichting Owaze en het bureau @rchitecten 2012 organiseert het milieucentrum activiteiten met het thema 'natuurlijk, bouwen!'. Augustus 2003 organiseert 2012, Owaze en het milieucentrum een bouwexcursie naar Schotland (Kinghorn) waar SCI Scotland (Sustainable community initiatives) een Earthship bouwt, het eerste in Europa. Een vijftiental Rotterdammers reizen af naar Kinghorn om proefondervindelijk de principes van natuurlijk bouwen te onderzoeken. Van deze werkexcursie werd in opdracht van het Milieucentrum en Stichting Owaze een video gemaakt die regelmatig vertoond wordt bij lezingen en in workshops.

Op 17 december 2003 werd een speciale 'Natuurlijk, bouwen!' discussieavond georganiseerd. Het werd een bijzondere druk bezochte avond. Waarbij ook het boekwerkje 'Earthship Rotterdam', deel 1 in de serie 'Natuurlijk Bouwen', werd gepresenteerd. Ook bouwers uit Engeland en België zijn aanwezig om te vertellen over hun ervaringen met natuurlijke bouwprocessen. In 2004 organiseerde Owaze in samenwerking met het milieucentrum een serie van tien lezingen in de Groene Passage aan de Mariniersweg waarbij ruim 500 mensen kennis nemen van andere manieren van bouwen en materiaalgebruik. De activiteiten van Owaze resulteren in een aantal activiteiten zoals workshops, bouwstages en de oprichting van een bouwteam. Vele contacten worden gelegd met mogelijke initiatiefnemers en opdrachtgevers met als doel een eerste bouwwerk in Earthshipstijl te realiseren in Nederland. Van bouwen komt het echter nog niet. De meeste plannen lopen vast in de strenge bouwvoorschriften en regelgeving en de onbekendheid bij lokale overheden met deze manier van bouwen.

2.2.6 Groene Conferentie

Op 5 maart 2004 organiseert het milieucentrum de eerste groene conferentie. De conferentie wordt een jaarlijkse bijeenkomst met bestuurders, politici en lokale natuur – en milieugroepen over onderwerpen die de natuur aangaan. De eerste conferentie is een succes. Niet alleen door de grote opkomst maar ook het niveau van de discussie is hoog. De onderwerpen van de eerste conferentie gaan over het gemeentelijk groenbeleid, de milieueducatie en het wijkgerichte milieubeleid. Wethouder buitenruimte Lucas Bolsius kan tijdens de conferentie zijn groenbeleid narder toelichten. Tijdens de groene conferentie wordt ook 'de groene vogel' uitgereikt. Een prijs als blijk van waardering voor een actieve natuurvrijwilliger. De eerste vogel wordt door de wethouder Lucas Bolsius overhandigd aan vogelvrijwilliger Piet Rensen.

De conclusies zijn duidelijk. Er moet een regelmatig overleg komen tussen de 'groene groepen' in Rotterdam en de lokale politiek. Een 'parkenoverleg' op uitvoeringsniveau, zoals in Amsterdam, is een goed idee en zou in Rotterdam moeten worden opgestart. De wethouder buitenruimte wil in de loop van 2004 verder met de natuurgroepen van gedachte wisselen over het groenplan van het college. Als vervolg op de groene conferentie wordt op 29 september consultatieavond groenplan georganiseerd met de wethouder buitenruimte waarop natuurgroepen volop de kans krijgen om commentaar te leveren op het groenplan. Ook wordt de 22ste het plan van aanpak Natuurwetgeving van de gemeente gepresenteerd.

2.2.7 Het Groenpunt

In 2003 ontstaat een nieuw samenwerkingsverband onder de titel Groenpunt. Hierin werken het NIVON Rotterdam, de stichting Landschapsonderhoud Rotterdam, de Rotterdamse Bond van Volkstuinders, de gemeentelijke dienst Sport en Recreatie, het IVN, de stichting Ark/WereldNatuurFonds en het Rotterdams Milieucentrum in samen aan de promotie van groene recreatieve – en educatieve activiteiten in de regio.

Jaarlijks slaat het Groenpunt een echt 'groenpunt' (een paal met groene kop) op een bijzondere locatie omlijst met enige feestelijkheden, workshops, een schoonmaakactie en een aantal lezingen. Begin 2004 werd het groenpunt op de kop van het Eiland van Brienoord geslagen door portefeuillehouder Karel Jungheim van de deelgemeente IJsselmonde.

2.2.8 Wandelpaden

In 2004 rolde er twee nieuwe wandelpaden en een herdruk van de drukpers. Het Jeneverpad en de herdruk van het Erasmusp pad worden 2 juli gepresenteerd tijdens een feestelijk openingsfeest op het stationsplein. Het beginbord van het Jeneverpad werd officieel onthult door de burgemeester van Maassluis Dhr. Karssen en bestuurder Dhr. B. Vester van de centrumraad. Het Pad op Zuid werd op 27 november in IJsselmonde geopend door twee deelgemeente bestuurders en een deelgemeentesecretaris (Karel Jungheim van IJsselmonde en Matty Woudenberg van Feijenoord en secretaris Sjef van der Poel van Charlois).

Het Rotterdams Milieucentrum werkt bij de realisatie van de wandelpaden samen met het NIVON Rotterdam. De wandelpaden worden door vrijwilligers van de werkgroep Groene Zevensprong nagelopen en bestikkerd. De wandelpaden werden financieel mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Provincie Zuid Holland en de gemeente Rotterdam.

2.2.9 Milieudivers

Met het bijelkaar halen van een expertisegroep begint het milieucentrum in juni met een 'MilieuDivers'. Een activiteit gericht op het betrekken van allochtonen en jongeren bij natuur – en milieuthema's en – organisaties. MilieuDivers voegt direct daad bij het woord en organiseert eind juni een eerste 'MilieuDiversdag' op het Eiland van Brienoord waar allochtone Rotterdammers kennis kunnen maken met diverse natuur – en milieuorganisaties en onder begeleiding van natuurgidsen het groene eiland kunnen bezoeken. Ook wordt er een bezoek gebracht aan het Volkstuincomplex en het getijde gebied op de kop van het eiland onder de Brienoordbrug.

In het najaar werkt projectleider Mohammed Hacene op basis van de expertisebijeenkomst en de MilieuDiversdag in juni een plan uit en gaat samenwerkingen aan met het IVN consulentenschap en VEM (Vrouw en Milieu) om een serie van activiteiten te organiseren in de loop van 2005.

2.2.10 Overige activiteiten

‘Peukenplaag’

Het Rotterdams Milieucentrum start in samenwerking met centrumbewoners, medio 2004 een actie tegen de peukenvervuiling in het centrumgebied. Peuken zijn een milieubelasting, dat is aangetoond door onderzoek. De stoffen die erin achterblijven vormen een gevaar voor de kwaliteit van het (oppervlakte) water. Door het rookverbod in kantoor – en openbare gebouwen neemt de vervuiling met peuken op straat ernstig toe. Op zogenaamde ‘pafplekken’ bij ingangen van kantoren liggen bergen peuken. Het milieucentrum vraagt de gemeente maatregelen te nemen en niet alleen te handhaven. Mensen moeten op de pafplekken hun peuken gewoon kwijt kunnen in een asbak. Ook daar is in landen als Engeland en Australië al ruime ervaring mee. De vragen worden kracht bij gezet door een aantal artikelen in diverse lokale en landelijke dagbladen. Eind 2005 werkte het milieucentrum mee aan een uitzending van het kinderprogramma ‘tafel 2’ van Ivo Niehe-producties.

Studio Hergebruik

Najaar 2004 openen Scrap, de stichting Recyclicity en het milieucentrum ‘studio Hergebruik’. Een galerie voor ‘hergebruik kunst’ in een van de lege winkelruimtes in het pand aan de Coolsingel. Er worden drie tentoonstellingen georganiseerd: het ruimtelab van Recyclicity, een vreemde fietsententoonstelling en een tentoonstelling naar aanleiding van de Pendrecht Cultuurprijs die 8 november wordt uitgereikt aan het architectenbureau 2012.

Actie behoud Educatieve tuinen!

Het milieucentrum zet zich ook in voor het behoud van de educatieve tuinen in Rotterdam. De ‘schooltuinen’ zijn een bevoegdheid van deelgemeenten. Dus het milieucentrum moest heel wat ‘loketten’ af. De kwestie kwam ook uitgebreid aan de orde tijdens de Groene Conferentie (zie 2.8), het milieucentrum probeerde op verschillende manieren de (deel)gemeentelijke politiek te overtuigen van hun belang van educatieve tuinen voor de Rotterdamse kinderen.

Bewonersondersteuning

Het milieucentrum wordt zeer regelmatig benaderd door bewoners(groepen) over milieu - en natuurzaken. Vaak is het mogelijk mensen door te verwijzen naar bewonersorganisaties, achterbangroepen, de milieufederatie, gemeentelijke – of provinciale overheden. Ook pakt het milieucentrum zelf de zaak op, zoals bij de mysterieuze bomenaantasting in Hoek van Holland, een busbaan over de Rotte in Prins Alexanderpolder en bomenkap op diverse plekken in de stad (dit in samenwerking met de stichting de Bomenridders). Het milieucentrum kan (gezien haar personeelsbestand) niet alle zaken zelf aanpakken maar het is wel de bedoeling bewoners op de rails te zetten (en te houden) en te zorgen dat ze verder kunnen met hun protest, klachten, kritiek of acties. Zonodig zorgt het milieucentrum voor juridische of andere vormen van ondersteuning.

Waterschapsverkiezingen

Tijdens de waterschapsverkiezingen in 2004 steunde het milieucentrum de lokale groene kandidaat waterschapper Mohamed Hacene die met een groen programma deelnam aan de verkiezingen. Zijn lokale 'verkiezingscampagne' was zo succesvol dat hij de meeste stemmen krijgt van alle Rotterdamse waterschappers. Helaas op zo'n honderd stemmen na veroverd Mohamed niet een zetel in het waterschap 'Hollandse Delta'. Het positieve resultaat is wel dat milieukundige Hacene vele honderden bewoners van vooral de wijken in Rotterdam – zuid via buurthuizen, wijkgebouwen, de markt en bewonersorganisaties heeft kunnen uitleggen wat waterschappen zijn en waarom het belangrijk is deel te nemen aan de waterschapsverkiezingen (en dan ook te stemmen op een groene waterschapper).

2.3 Landelijk overleg

Landelijk werd er samengewerkt tussen de stedelijke milieucentra in Amsterdam, Utrecht en Den Haag. Ze treffen elkaar tweemaandelijks met het doel tot uitwisseling van gegevens en ervaringen te komen en tot samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld rond luchtkwaliteit, verkeer en 'milieudivers'. Daarnaast is het Rotterdams milieucentrum in 2003 en 2004 deelnemer aan het TORL (Thema Overleg Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu) en andere overleggen die georganiseerd worden door de 12 provinciale milieufederaties en de stichting Natuur en Milieu.

Het milieucentrum is lid van het Recycling netwerk dat streeft naar het in stand houden en de uitbreiding van statiegeld op petflessen en blikjes. Voor dit landelijke netwerk vervult het milieucentrum de functie van contactorganisatie in de Rotterdamse regio.